

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér Malba 3 / škola Josefa Bolf a Jakuba Hoška

DIPLOMOVÁ PRÁCE

NĚKDE MEZI VÝDECHEM A NÁDECHEM
SOMEWHERE BETWEEN EXHALATION AND INHALATION

Vypracovala: Stanislava Franců
Vedoucí diplomové práce: MgA. Josef Bolf, MgA. Jakub Hošek
Oponent diplomové práce: prof. Mgr. Miroslav Petříček, Dr.
Akademický rok 2022/2023

Původním záměrem diplomové práce bylo najít pro sebe a následně pro diváka klidné místo. Místo k zastavení, k načerpání energie, k nabrání dechu. Asi každý někdy prohlásil, že zrovna nemá čas, že toho má hodně, nestíhá. Pro mě se takový pocit nedávno prohloubil mateřstvím, ale i u mnoha svých přátel jsem začala více pozorovat neustálý spěch a přehlcnost prací, zábavou, vlastním životem. Sítila ve mě potřeba zastavit se, najít takový meziprostor ve všech těch povinnostech, nutných i vymyšlených.

Moje závěrečná práce sestává ze série abstraktních kreseb na plátně a doplňujících textilních objektů. Asi jako většina umělců vycházím z vlastní situace, z pozorování okolí, z toho co se mě týká. Na začátku studia na AVU jsem všechny tyto impulsy zpracovávala ve figurálních malbách. Využívala jsem k tomu staré fotografie, vlastní i nalezené, a změnou jejich kontextu, barevnosti nebo kompozice, různými kolážemi jsem se snažila vyprávět sobě a divákovi příběh, zpracovat co prožívám. Během práce s fotografiemi, s figurou a narativem jsem dospěla k tomu, že mě takový způsob práce neuspokojuje. U připravené kompozice a záměru mě daleko více začaly zajímat chyby, které se v procesu děly, místa, kde barva neposlušovala tak, jak jsem od ní potřebovala, místa, kde mi materiál uhýbal. Daleko víc než výsledek obrazu mě začal zajímat proces a já postupně upustila od používání předloh, skic a nakonec od jakékoliv přípravy před samotným malováním.

Malba či kresba se pro mě stala dialogem, snažím se reagovat na dění na obraze, sledovat dynamiku mezi barvami a plochami, nechávám se překvapovat výsledkem. Nejedná se o úplný automatismus, nevěřím v to, že je možné úplně se jako autor odprostit od nějakého záměru, ale také se v průběhu procesu snažím rozeznávat vlastní vstupy, momenty rozhodnutí a být co nejvíce otevřená samotnému procesu a výsledku, tak aby co nejvíce prostoru dostal samotný materiál. Původně jsem pracovala s olejovými barvami, rozmývala jsem je terpentýnem podobně jako akvarel. Časem jsem přešla k olejovým pastelům, myslím, že mě v tomto ovlivnila doba Covidu a potřeba fyzicky cítit materiál a kresbu samotnou. Kromě kresby na plátno jsem začala experimentovat i se šitím na textil a vytvářet tak kresbu, která je sama haptická a na rozdíl od obrazů je divákovi k dotyku dostupná.

V tomto přístupu mě ještě více utvrdila stáž v Ateliéru hostujícího umělce pod vedením umělkyně Anetty Mony Chisy, která byla zaměřena na myšlenky nového materialismu a vnímání materiálu jako spoluaktéra a spolutvůrce uměleckého díla. Tam jsem si také vyzkoušela práci se sádrou a první pokus o vytvoření prostorového objektu. To pro mě - jako někoho neustále uvažujícího v ploše - přineslo mnoho nových otázek a způsobů, jak o věcech přemýšlet. Na to navázala moje roční stáž v sochařském ateliéru u Tomáše Hlaviny, kde jsem začala prošívaným textilem polstrovat

různé konstrukce.

Textilní objekty, které jsou součástí diplomové práce, jsou vytvořené z prošíváního sametu, vycpané dutým vláknem nebo jsem takto prošitou látkou opolstrovala dřevěnou konstrukci. Šlo mi o převedení kresby do látky a o její zpřístupnění divákovi nejen skrze pohled, ale i skrze dotyk. Mým záměrem bylo vytvořit objekty, na které by bylo možné si sednout nebo je nějak podobně využít, aby se divák mohl zastavit a kresbu si „osahat,“. Aby se divák stal součástí vytvořeného environmentu. Samotné řešení vytvořilo více otázek než odpovědí, například jak zařídit, aby divák překročil pomyslnou bariéru a objektu se vůbec dotkl. Nebo jak takové objekty instalovat, jaké měřítko je pro takový záměr nejvhodnější a podobně.

Ačkoliv jsem práci s figurou u svých maleb opustila, zde se zvláštním způsobem přes měřítko, dotyk a práci s divákem vrací. Nutí mě uvažovat o tělu diváka, jeho pozici při dívání se na obrazy, o těle diváka jako součásti celé instalace. Také se mi tím naskytl jiný způsob, jak zpracovat vlastní tělesné prožitky, které mi kresba nebo malba dříve nenabízela. Dotyk se mi stal dalším motivem mé práce, uvažuji o nutnosti rozdělení zraku a hmatu jako různého smyslového vnímání a skrze tyto objekty se pro mě spojují.

Seznam literatury:

PETŘÍČEK, M. Myšlení obrazem. 1.vyd. Praha: Herrmann a synové, 2009.

BARTHES, R. Rozkoš z textu. 1. vyd. Triáda, 2008.

BATAILLE, G. "Formless" in Documents 1, Paříž, 1929.